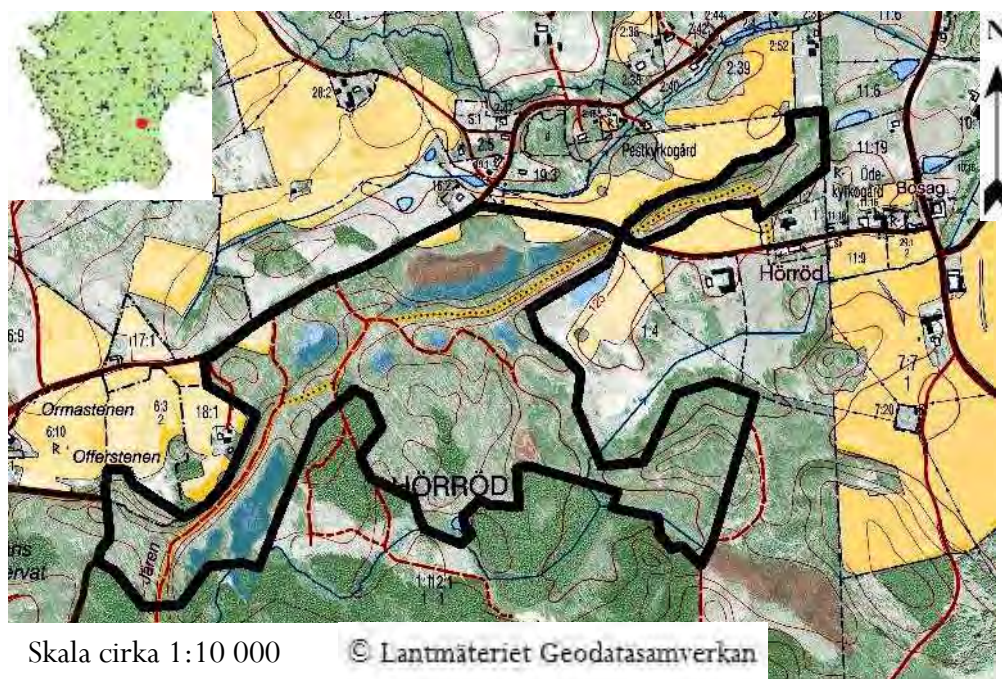

Beslut om bildande av naturreservatet Hörrödsåsen i Kristianstad kommun, Skåne län

Med stöd av 3 § Förordning om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan, (bilaga 3).

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Hörrödsåsen
Kommun	Kristianstad
Objektnummer	1100100
Internationella åtaganden	SE0420327, Jären
Gränser	Området begränsas av mitten av svart heldragen linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Fastigheter och markägare	Del av Hörröd 1:1 & 12:1, Hörröd 7:7, Hörröds-Grönhult 6:3, Kristianstad kommun (Naturvårdsverket och enskilda)
Läge	Området är beläget cirka 30 km syd-sydväst Kristianstad, i direkt anslutning till Hörröds samhälle
Kartblad	Ekonomiska kartan: 2D6h Topografiska kartan: 2D NO Tomelilla
Koordinater	X 438780, Y 6181600 (SWEREF 99)
Naturgeografisk region	Nr 7, Skånes sediment och horstområde
Vegetationszon	Nemorala zonen (södra lövskogsregionen)
Inskrivna nyttjanderätter	Finns tillgängligt i akten
Gemensamhetsanläggningar	Finns tillgängligt i akten
Areal	49,4 hektar, varav skog cirka 45,4 hektar och vatten 1,7 hektar
Förvaltare	Länsstyrelsen Skåne

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer. Områdets ädellövskog, lundliknande miljö, lövsumpskog och kärr samt andra ingående naturmiljöer med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och i förekommande fall restaureras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet nås genom att:

- Bevara, restaurera och utveckla en flerskiktad ädellövskog, med inslag av luckor och gläntor,
- Bevara, restaurera och utveckla en lundliknade miljö med grova lövträd,
- Bevara och utveckla lövskogen med avseende på ålders- och artmässig variation och förekomst av död och döende ved av olika arter, stadier och grovlekar,
- Initialt aktivt öka mängden död och döende lövved,
- Ej transportera ut någon form av lövved,
- Ersätta befintliga granplanteringar med löv- och ädellövskog,
- Bevara och utveckla områdets lövsumplövskogar och kärr,

- Bevara och utveckla brynmiljöerna mot de öppna markerna.
- Bevara, restaurera och utveckla de faunistiska, floristiska och mykologiska värdena inom området,
- Gynna i området förekommande habitatlistad¹, rödlistad² eller sällsynt art,
- Inplantera för området lämpliga rödlistade arter, i synnerhet arter kopplade till ädellövskog,
- Ta bort eventuellt främmande arter av träd och buskar,
- Bevara områdets hydrologi, liksom grundvatten av god kvalitet.
- Undvika markskador,
- Hålla delar av området tillgängligt för allmänhetens friluftsliv genom att anlägga ex. leder och rastplatser.

¹ Arter som förekommer i Rådets direktiv om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter,

² Arter som är förtecknade enligt Artdatabanken som rödlistade i Sverige.

Föreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, spränga, borra, schakta, muddra, rensa, dika, fylla ut, asfaltera, eller annan markberedning,
2. uppföra ny byggnad, mast, luftledning, vindkraftverk eller annan anläggning,
4. avverka träd och buskar, gallra, röja, ta bort dött träd eller vindfälle eller på annat sätt påverka vegetationen,
5. åstadkomma körsador i ädellöv- eller sumplövskogsbestånd
6. stödutfodra jaktbart vilt
7. använda kemiska bekämpningsmedel eller konstgödsel, eller nysätta tryckimpregnerat material,

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom reservatet

1. utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. röjning, gallring, avverkning, sådd eller plantering av träd, enligt bilaga 2,
4. skötsel av gräsmark omfattandes slåtter eller bete, enligt bilaga 2,
5. borttagande av invasiva arter,
6. förvaltarens inplantering av inhemska arter vilka är knutna till biotoperna i reservatet,
7. utförande av åtgärder för, av förvaltaren, utpekade arter,
8. utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens tillgänglighet,
9. undersökningar och miljöövervakning av djur-, svamp- och växtlivet samt av mark- och vattenförhållanden.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet **att**

1. skada fast naturföremål eller ytbildning,
2. medföra hund eller annat husdjur som ej hålls i koppel,
3. gräva upp eller på annat sätt skada växter (inklusive mossor), lavar eller vedlevande svampar,
4. avsiktligt bryta sönder eller insamla och bortföra död ved,
5. anbringa tavla, skylt, snitsel, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd

6. samla in ryggradslösa djur, t.ex. skalbaggar. Enstaka exemplar får dock samlas in under förutsättning att det inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna och att fällor inte används.
7. utplacera främmande föremål (tex geocachar eller dylikt).

Undantag från föreskrifter

Föreskrifterna under A och C utgör ej hinder för.

- åtgärder i samband med förvaltarnas skötsel eller utveckling av området på sätt som ej strider emot naturreservatets syfte, ex avveckling av granbestånd, uppförande av vindskydd samt andra anordningar för det rörliga friluftslivet,
- normalt underhåll av befintliga vägar eller nedtagning av för allmänheten farliga träd (längs med vägar, leder, rastplatser etc).
- underhåll av lagakraftvunna dikningsföretag och vattendomar.
- drift och underhåll av vid tidpunkten för detta beslut befintliga ledningar, master och anläggningar tillhörande staten, kommunen, el-, energi- och teledistributör. Inför utförande av arbete, som kan påverka mark- eller vegetation, ska samråd ske med länsstyrelsen. Vid akut underhållsåtgärd kan samråd ske sedan arbetet inletts.
- uppsättning av informationsskyltar och gränsmärken för naturreservatet.
- A5 utgör ej hinder för jakträttsinnehavaren att hämta fällda älgar i samband med jakt, körskador ska minimeras och återställas så långt möjligt,
- A7 gäller ej nysätta tryckimpregnerade stolpar för luftledningsändamål,
- C2 och C5 gäller ej för innehavare av jakträtten inom naturreservatet vid jakt och fångst av vilt i enlighet med jaktlagsstiftningens bestämmelser.

Föreskrifterna gäller ej tjänstemän från Länsstyrelsen i samband med tillsyns- och förvaltningsuppdrag.

Länsstyrelsen får enligt 7 kap 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter.

Beskrivning av området

Landskap och geovetenskapliga bevarandevärden

Hörrödsåsen ligger i södra delen av Kristianstad kommun. Landskapet domineras av naturgrusavlagringen Jären, som är bevuxen med ädellövskog.

Berggrunden består till största delen av gnejs, genom området löper en diabasgång i nordväst-sydöstlig riktning. Jordarten utgörs i princip enbart av naturgrus med en tydlig getryggsåsformation i nordöst-sydvästlig riktning. Den största i sydöstra Skåne. Svackorna består av torv.

Markanvändning och kulturhistoriska bevarandevärden

Området har en lång skoglig kontinuitet. Enligt Skånska Rekognosceringskartan från 1812-1820 är det område som idag benämns Jären bevuxet med lövskog. Samma bild framträder ur den gamla ekonomiska kartan från 1930-talet. I dagsläget utgörs området fortfarande av äldre ädellövskog, med inslag av lövsumpskog och en minde granplanetering. I anslutning till vägen Agusa-Hörröd finns tre mindre åkrar.

Biologiska bevarandevärden

Området består främst av näringsrik bokskog följt av näringsfattig bokskog och lövsumpskog. I området förekommer även näringsrik ekskog och fuktängar. Markförhållandena med varierande fuktighet och näringstillgång samt den rika förekomsten av gamla träd och död ved ger upphov till en rik och varierad flora och fauna. Bl.a. förekommer flera ovanliga och rödlistade arter av lavar, som bl.a. stiftklotterlav (VU), bokvårtlav (NT), borkantlav (NT), oxtungsvamp (NT).

Friluftsvärden

Skåneleden går igenom området. Området nyttjas även som närrekreationsområde för boende i Hörröd.

Skäl för beslut

Enligt 7 kap 4 § miljöbalken (MB) får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet.

Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap 5 § MB skall skälen i ett beslut om att bilda naturreservat anges. I beslutet skall också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

Om det senare visar sig finnas nya skäl eller behövas ytterligare inskränkningar för

att uppnå syftet med skyddet, får länsstyrelsen eller kommunen meddela beslut om detta.

Enligt 7 kap 6 § MB får länsstyrelsen eller kommunen, om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. bereds tillträde till mark för allmänheten där allmänheten annars inte har rätt att vistas,
3. utförs gallring, röjning, slåtter, plantering, betesdrift, avspärning eller liknande åtgärder, eller
4. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

Enligt 7 kap 30 § MB regleras föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området. Sådana föreskrifter får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. I de fall kommunen beslutar om skydd av ett område får den meddela sådana föreskrifter.

Länsstyrelsens bedömning

Det föreslagna naturreservatet har mycket höga naturvärden och har potential att få ännu högre. Det föreslagna naturreservatet har angivits som skyddsvärt ur naturvårds- och friluftslivssynpunkt avseende internationell, nationell, regional och kommunal nivå och omfattas eller ingår i:

- **Natura 2000 SCI område:** i princip hela området utgörs av ett Natura 2000 SCI område, SE0420327, Jären.
- **Riksinteresse enligt 3 kap 6 § MB Naturvård:** Merparten av området omfattas av riksinteresse avseende naturvård (Verkeån med dalgång N66)
- **Riksinteresse enligt 3 kap 6 § MB Friluftsliv:** Området omfattas i sin helhet av riksinteresse för friluftslivet (kuststräckan Åhus - Simrishamn med Stenshuvud – Verkeån).
- **Länets naturvårdsprogram:** Området ingår i ett större område som har utpekats som ett klass 2 område (klass 1 särskilt höga naturvärde, klass 2 mycket höga naturvärden) i länets naturvårdsprogram.

- **Närliggande naturreservat:** Området gränsar till Verkeåns naturreservat. Vegetationsmässigt utgör dessa båda områden en enhet.
- **Skogsstrategin:** Hela området ingår i en värdetrakt i skogsstrategin.
- **Skogsstyrelsens utpekanden:** Skogsstyrelsen har i området utpekat fem nyckelbiotoper bestående av ädellövskog (1,3 hektar, rikligt med död ved och spärrgreniga grova träd), ädellövskog (1,7 hektar, rikligt med död ved, värdefull kryptogamflora), ädellövskog (1,1 hektar, rikligt med död ved, värdefull kryptogamflora), ädellövskog (0,4 hektar, rikligt med död ved, värdefull kryptogamflora), ädellövskog (0,4 hektar, rikligt med grova träd och spärrgreniga grova träd), ädellövskog (0,1 hektar, rikligt med död ved och rikligt med grova träd), ett område med jätteträd och alsumpskog (0,7 hektar, rikligt med död ved). Vidare har Skogsstyrelsen pekat ut en sumpskog (1,1 hektar).
- **Rödlistade arter:** I området finns bl.a stiftklotterlav, klassade som sårbara (VU) av Artdatabanken och lunglav, bokkantlav, bokvårtlav, oxtungsvamp, rosa lundlav, koralltaggsvamp, bokfjärdermossa och klosterlav, klassade som nära hotade (NT).
- **Fågelarter enligt EU:s fågeldirektiv bilaga 1, för vilka särskilda skyddsområden skall avsättas:** röd glada, *Milvus milvus* (A074) häckande, spillkråka, *Dryocopus martius* (A236) födosökande (främst vintertid).
- **Strandskydd:** Löper 100 meter från Hörrödsån, gäller endast i reservatets sydvästra del.
- **Fornlämningar:** I centrala delen finns ett område med fossil åkermark (1,6 hektar, som nyttjats från bronsåldern till nyare tid). Norr om vägen Agusa-Hörröd finns en grävd grop 3 meter i diameter och 0,5 meter djup (från stenåldern-nyare tid).
- **Skåneleden och tillgänglighet:** Skåneleden passerar igenom området. Särskilt området norr om Hörröds kyrka utgör ett mycket vackert besöksmål.

Hörrödsåsen omfattar totalt 49,4 hektar, varav 45,4 hektar är skog. Skogen är i dagsläget fördelad på 1,7 hektar naturskogsliknande ädellövskog, 33,7 hektar 65-155 årig bokskog, 1 hektar restaureringsområden, bestående av granplanteringar, lundmiljöer 3,6 hektar och sumpskog 7,4 hektar.

Området utgör ett mycket vackert och långs med skåneleden strövvänligt skogsområde. Området är pga befintliga naturvärden och framtida kommande naturvärden, sin lokalisering ett betydelsefullt område för att kunna bevara hotade arter och bidra till att uppnå miljömålen levande skogar och ett rikt växt och djurliv.

Av ovan redovisade skäl och med syfte att bevara biologisk mångfald, bevara, restaurera och utveckla värdefulla naturmiljöer, tillgodose behov av områden för friluftsliv samt restaurera och utveckla livsmiljöer för skyddsvärda arter bör Hörrödsåsen avsättas som naturreservat.

Länsstyrelsen har genomfört en konsekvensutredning av ordningsföreskrifterna i enlighet med 4§ Förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Länsstyrelsen gör den bedömningen att ordningsföreskrifterna inom naturreservatet är av så begränsad omfattning att det inte innebär något allvarligt försvårande av områdets utnyttjande i enlighet med vad som annars gäller enligt allemansrätten.

Länsstyrelsen har bemött inkomna yttranden och synpunkter (bilaga 4) och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att besluta om föreskrifter för att skydda området samt fastställa en skötselplan.

Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översiktsplan.

C-föreskrifterna gäller omedelbart, även om de överklagas.

Upplysningar

Länsstyrelsen vill upplysa om att föreskrifterna under C gäller oberoende av om beslutet överklagas samt att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området, exempelvis:

- Fridlysningsbestämmelser. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt-, svamp- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen.
- 7 kap 13-18 §§ miljöbalken, strandskyddsbestämmelserna, gäller parallellt med reservatsföreskrifterna och skötselplanen,
- Terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,

- Kulturmiljölagen m.m. (SFS 1988:950) med krav på tillstånd för att rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning,
- 15 kap 31 § miljöbalken om förbud mot nedskräpning,
- Lokala och kommunala ordningsföreskrifter.

Ärendets handläggning

Fråga om bildande av naturreservat har aktualiserats i samband med att Naturvårdsverket har förvärvat mark i området inom ramen för ESAB paketet.

Länsstyrelsen har i samråd med markägarna avgränsat naturreservatet samt upprättat förslag till syfte, föreskrifter och skötselplan.

Intrångsättning har utbetalts till de enskilda markägarna.

Ärendet har remitterats. Inkomna yttranden och länsstyrelsens bemötanden finns i bilaga 4.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

Enligt 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. framgår bland annat att en skötselplan ska fastställas vid bildande av ett naturreservat. Skötselplanen finns bilagt till detta beslut, se bilaga 3.

Förvaltning

Länsstyrelsen Skåne är förvaltare av naturreservatet och ska fortlöpande samråda med länsstyrelsen, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Kungörelse

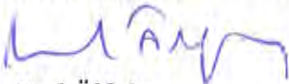
Beslutet ska kungöras i länets författningssamling samt i ortstidning. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse var införd i ortstidning.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 6.

Detta beslut har fattats av länsöverdirektör Carl Älfvåg. I den slutliga handläggningen har även deltagit, miljödirektör Annelie Johansson, naturvårdsdirektör Per-Magnus Åhrén, planhandläggare Hanne Romanus, länsassessor Ursula Gårdendahl och naturvårdshandläggare Johan Johnmark, föredragande.

Carl Älfvåg

Johan Johnmark

Bilagor

1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Karta med markerade områden gällande föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång
3. Skötselplan
4. Inkomna yttranden och länsstyrelsens bemötanden
5. Sändlista
6. Hur man överklagar

2015-04-16

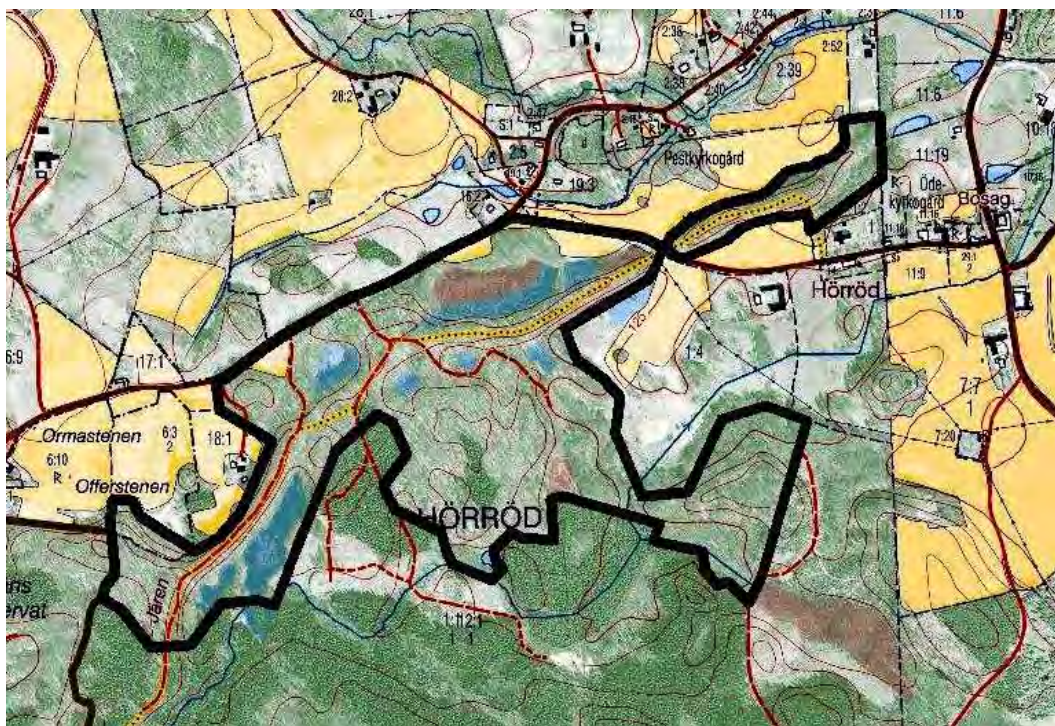
511-27428-2014

1290-255

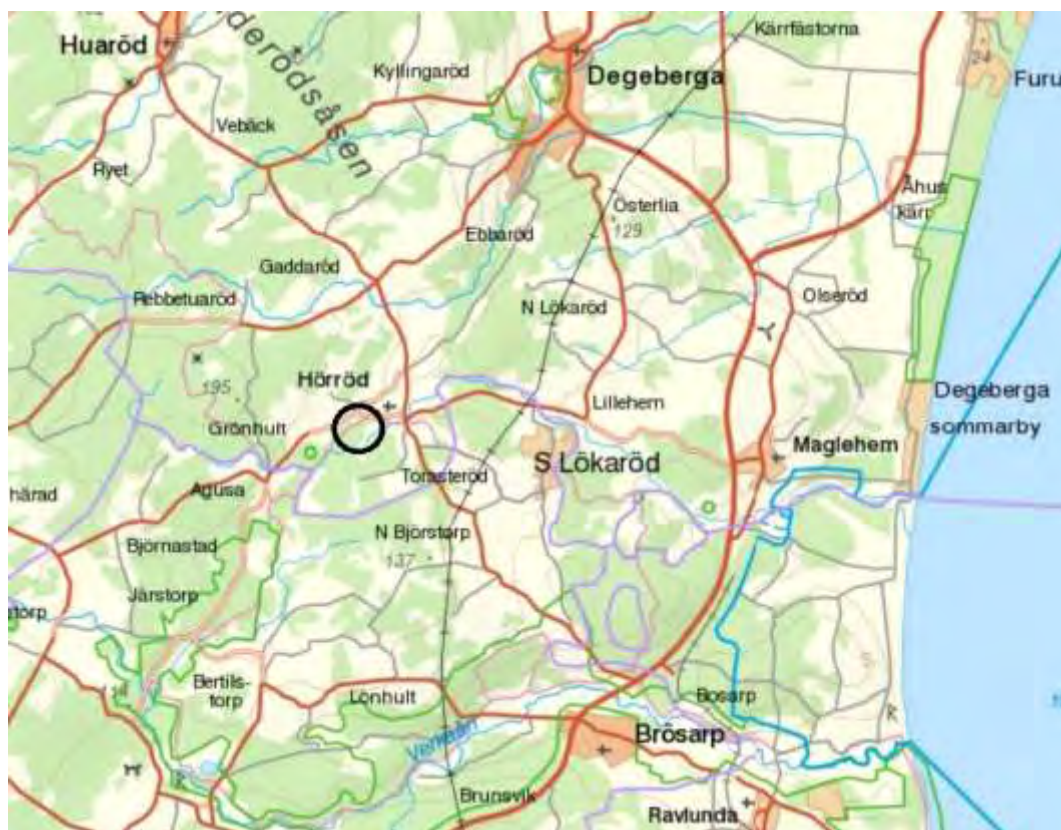
Kontaktperson
Miljöavdelningen
Johan Johnmark
010-22 41 411
johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Bilaga 1. Karta med naturreservatets avgränsning

Tillhör beslut den 16 april 2015 om Naturreservatet Hörrödsåsen i Kristianstads kommun.

Naturreservatet begränsas av mitten av svart heldragen linje på kartan. Skala 1:10 000

Översiktskarta med en svart ring kring naturreservatet. Skala 1:100 000

Johan Johnmark

Kopia för kännedom till:
Akten

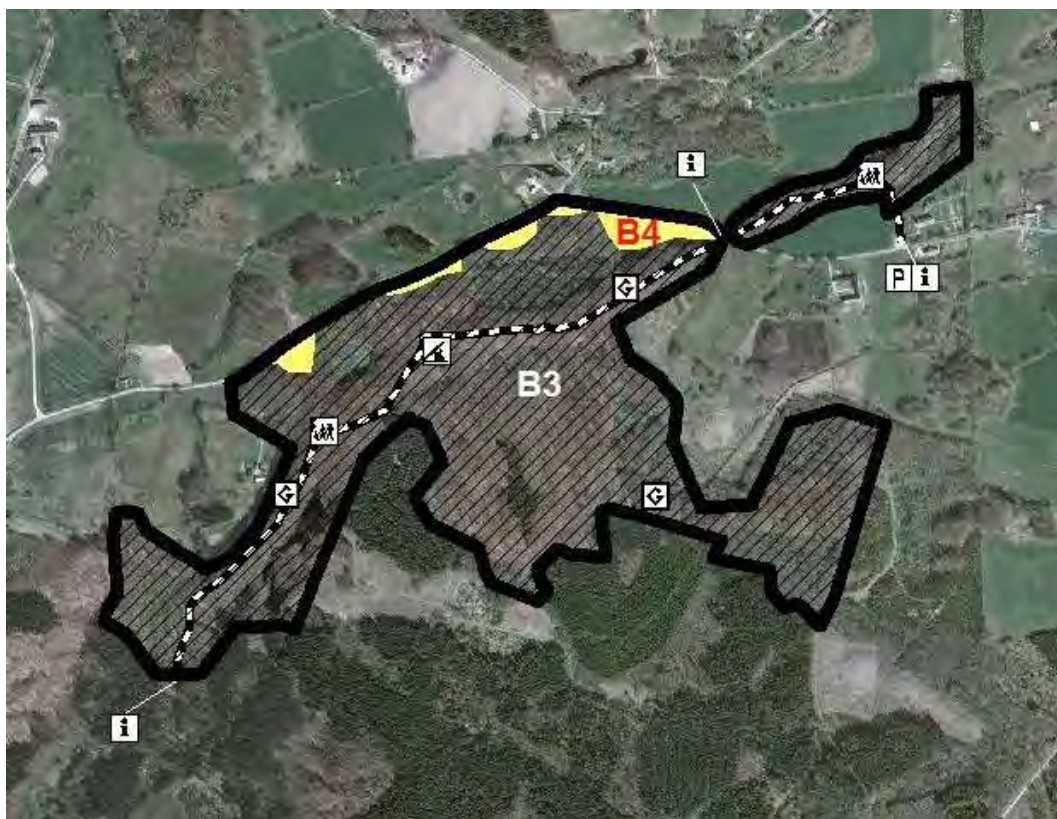
2015-04-16

511-27428-2014
1290-255

Kontaktperson
Miljöavdelningen
Johan Johnmark
010-22 41 411
johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Bilaga 2. Karta med markerade områden gällande föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

Tillhör beslut den 16 april 2015 om Naturreservatet Hörrödsåsen i Kristianstads kommun.

B3 gäller föreskrift B3 osv. B5-B7, B9 gäller hela området.

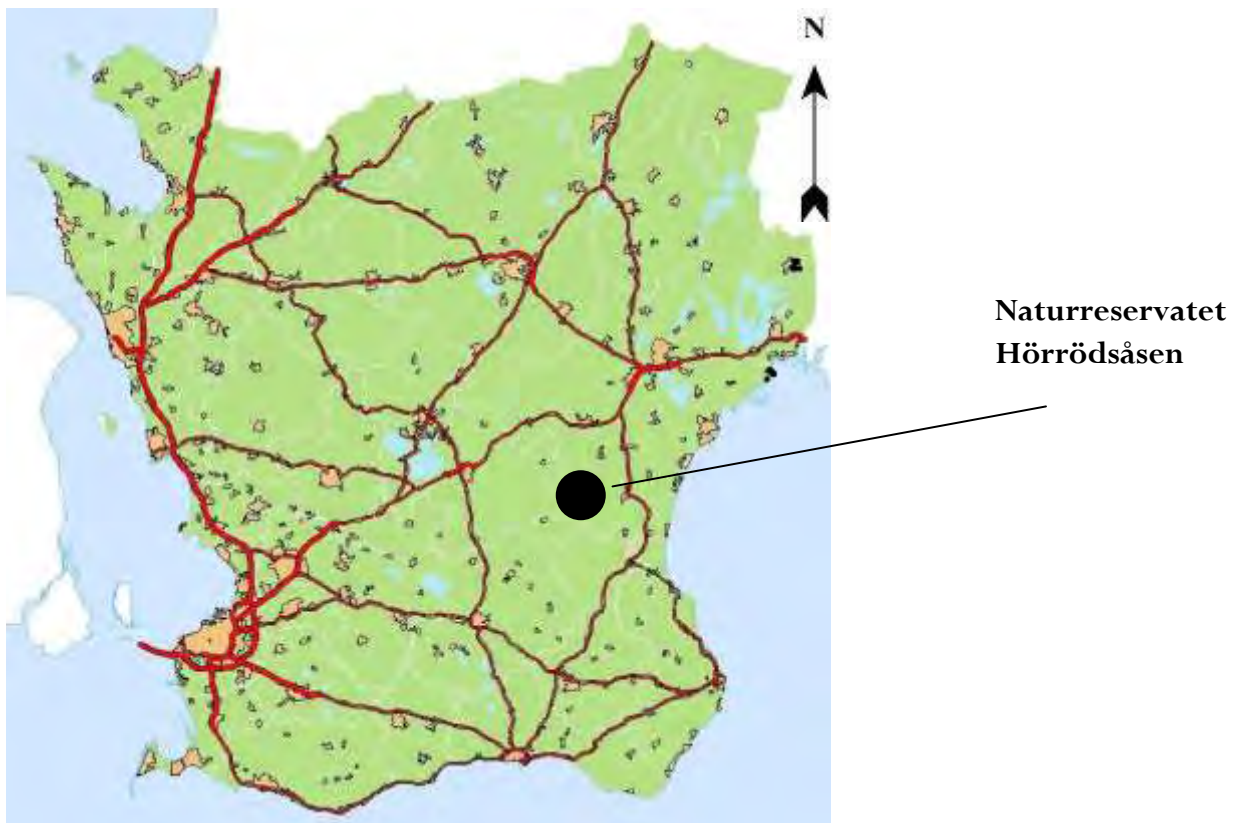
Länsstyrelsen
Skåne

BILAGA 3

511-27428-2014
1290-255

**Skötselplan
för naturreservatet
Hörrödsåsen
Kristianstad kommun
Skåne län**

Översiktskarta med kommungränser och reservatets läge

Diarienummer	511-27428-2014, 1290-255
Beslutsdatum:	2015-04-16
Titel:	Skötselplan för naturreservatet Hörredsåsen
Utgiven av	Länsstyrelsen Skåne
Författare:	Johan Johnmark
Beställningsadress:	Länsstyrelsen i Skåne Län Miljöavdelningen 205 15 MALMÖ 010-224 10 00 http://www.lansstyrelsen.se/skane
Copyright:	Innehållet i denna rapport får gärna citeras eller refereras med uppgivande av källan
Layout:	Länsstyrelsen i Skåne län
Tryckt:	Länsstyrelsen i Skåne län 2015
Omslagsbild:	Getryggsås, Hörredsåsen 2013

Innehållsförteckning

1 SYFTET MED NATURRESERVATET	5
2 BESKRIVNING AV OMRÅDET	6
2.1 Administrativa data	6
2.2 Markhistorisk beskrivning och nuvarande markanvändning	7
2.3 Områdets bevarandevärden	9
2.3.1 Geovetenskapliga bevarandevärden	9
2.3.2 Biologiska bevarandevärden	9
2.3.3 Kulturhistoriska bevarandevärden	9
2.3.4 Intressen för friluftslivet	10
3 PLANERAD MARKANVÄNDNING OCH SKÖTSEL	10
3.1 Övergripande bevarandemål	10
3.2 Generella åtgärder	10
3.3 Skötselområden	11
4 MÅL OCH ÅTGÄRDER FÖR SKÖTSELOMRÅDEN.....	FEL! BOKMÄRKET ÄR INTE DEFINIERAT.11
4.1 Skötselområde Naturskogsliknande ädellövkog, 1,7 hektar	11
4.1.1 Beskrivning	11
4.1.2 Skötselmål	11
4.1.3 Skötselåtgärder	11
4.2 Skötselområde ädellövkog som ska övergå till naturskogsliknande ädellövkog, 31,7 hektar	12
4.2.1 Beskrivning	12
4.2.2 Skötselmål	12
4.2.3 Skötselåtgärder	12
4.3 Skötselområde Restaureringsmark som ska övergå till naturskogsliknande ädellövkog, cirka 1 hektar	13
4.3.1 Beskrivning	Fel! Bokmärket är inte definierat. 13
4.3.2 Skötselmål	13
4.3.3 Restaureringsåtgärder	13
4.3.4 Skötselåtgärder	13
4.4 Skötselområde Lövkogslund, 3,6 hektar	14
4.4.1 Beskrivning	14
4.4.2 Skötselmål	14
4.4.3 Restaureringsåtgärder	14
4.4.4 Skötselåtgärder	14
4.5 Skötselområde Lövsumpskog, cirka 7,4 hektar	15
4.5.1 Beskrivning	15
4.5.2 Skötselmål	15
4.5.3 Skötselåtgärder	15
4.6 Skötselområde Kärr, cirka 1,7 hektar	15
4.6.1 Beskrivning	15
4.6.2 Skötselmål	16
4.6.3 Skötselåtgärder	16
4.7 Skötselområde Odlad mark 2,7 hektar	16
4.7.1 Beskrivning	16
4.7.2 Skötselmål	17
4.7.3 Skötselåtgärder	17
4.8.3 Skötselåtgärder	17

5 FRILUFTSLIV OCH TURISM	17
5.1 Allmän inledning	17
5.2 Utmärkning av naturreservatets gräns	17
5.3 Information	17
5.4 Tillgänglighet, parkeringar mm	17
5.5 Vandringsleder	17
5.5 Rastplats och eldstäder	17
5.5 Renhållning och sanitära anordningar	17
6 KONSEKVENSERNA AV KLIMATFÖRÄNDRINGARNA	18
7 JAKT	18
8 TILLSYN	18
9 DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING	18
9.1 Uppföljning av skötselmål	18
9.2 Dokumentation av skötselåtgärder	18
9.3 Uppföljning av kostnader	19
10 REVIDERING AV SKÖTSELPLANEN	19
11 KOSTNADER OCH FINANSIERING	19
10.1 Ekonomisk utredning	19
10.2 Finansiering av förvaltningen	19
12 PRIORITERING AV ÅTGÄRDER OCH KOSTNADSANSVAR	20
13 RÖDLISTADE ARTER ENLIGT ARTDATABANKEN 2010	20
14 KÄLLOR	21
14.2 Litteratur	21
14.2 Kartor	21

BILAGOR

- 1. Skötselområden och anläggningar**
- 2. Målbild**
- 3. Naturtyper enligt Natura 2000**

1 Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer. Områdets ädellövskog, lundliknande miljö, lövsumpskog och kärr samt andra ingående naturmiljöer med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och i förekommande fall restaureras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet nås genom att:

- Bevara, restaurera och utveckla en flerskiktad ädellövskog, med inslag av luckor och gläntor,
- Bevara, restaurera och utveckla en lundliknande miljö med grova lövträd,
- Bevara och utveckla lövskogen med avseende på ålders- och artmässig variation och förekomst av död och döende ved av olika arter, stadier och grovlekar,
- Initialt aktivt öka mängden död och döende lövved,
- Ej transportera ut någon form av lövved,
- Ersätta befintliga granplanteringar med löv- och ädellövskog,
- Bevara och utveckla områdets lövsumplövskogar och kärr,
- Bevara och utveckla brynmiljöerna mot de öppna markerna.
- Bevara, restaurera och utveckla de faunistiska, floristiska och mykologiska värdena inom området,
- Gynna i området förekommande habitatlistad¹, rödlistad² eller sällsynt art,
- Inplantera för området lämpliga rödlistade arter, i synnerhet arter kopplade till ädellövskog,
- Ta bort eventuellt främmande arter av träd och buskar,
- Bevara områdets hydrologi, liksom grundvatten av god kvalitet,
- Undvika markskador,
- Hålla delar av området tillgängligt för allmänhetens friluftsliv genom att anlägga ex. leder och rastplatser.

¹ Arter som förekommer i Rådets direktiv om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter,

² Arter som är förtecknade enligt Artdatabanken som rödlistade i Sverige.

Naturreservatet begränsas av mitten av svart heldragen linje

2 Beskrivning av området

2.1 Administrativa data

Namn	Hörrödsåsen
Objektnummer	1100100
Skyddsform	Naturreservat
Beslutsdatum	16 april 2015
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen Skåne
Internationella åtaganden	Natura 2000, SE0420327, Jären
Län	Skåne
Kommun	Kristianstad
Församling/socken	Hörröd
Biogeografisk region	Kontinental
Läge	Området är beläget cirka 30 km syd-sydväst Kristianstad, i direkt anslutning till Hörröds samhälle
Kartblad	Topografiska kartan: 2D NO Tomelilla Ekonomiska kartan: 2D6h
Gränser	Området är markerat med heldragna linjer på kartan på sidan 5.
Koordinater	X 438780, Y 6181600 (SWEREF 99)
Fastigheter och markägare	Del av Hörröd 1:1 & 12:1, Hörröd 7:7, Hörröds-Grönhult 6:3, Kristianstad (Naturvårdsverket och enskilda)
Servitut och nyttjanderätter	Finns i akten.
Arealer	Totalt 49,4 ha Land 47,7 hektar, vatten 1,7 hektar
Markslag (år 2015)	Naturskogsliknade ädellövskog 1,7 hektar Ädellövskog 33,7 hektar Granplantering 1 hektar Lövsumpskog 7,4 hektar Lövlund 3,6 hektar Kärrmark 1,7 hektar Odlad mark 2,2 hektar

2.2 Markhistorisk beskrivning och nuvarande markanvändning

Området har en lång skoglig kontinuitet. Redan år 1784 beskrivs stora delar av området som urgammal skogsäng, bevuxen med bok. Enligt Skånska Rekognosceringskartan från 1812-1820 är området bevuxet med lövskog. Samma bild framträder ur den gamla ekonomiska kartan från 1930-talet. I dagsläget utgörs området fortfarande av äldre ädellövskog, med inslag av lövsumpskog och en minde granplanetering. I anslutning till vägen Agusa-Hörröd finns tre mindre åkrar.

Karta från 1784, tyvärr har det ej varit möjligt att georeferera kartan med tillfredsställande resultat.

Häradsekonomska kartan från 1926-34. Notera att delar av dagens sumpskogsområden utförs av öppen, troligen tidigare ängsmark.

Flygbild från år 1940.

Ortofoto från år 2012.

2.3 Områdets bevarandevärden

2.3.1 Geovetenskapliga bevarandevärden

Berggrunden består till största delen av gnejs, genom området löper en diabasgång i nordväst-sydöstlig riktning. Jordarten utgörs i princip enbart av naturgrus med en tydlig getryggsåsformation i nordöst-sydvästlig riktning. Den största i sydöstra Skåne. Svackorna består av torv.

2.3.2 Biologiska bevarandevärden

Området består främst av näringsrik bokskog följt av näringsfattig bokskog och lövsumpskog. I området förekommer även näringsrik ekskog och fuktängar. Markförhållandena med varierande fuktighet och näringstillgång samt den rika förekomsten av gamla träd och död ved ger upphov till en rik och varierad flora och fauna. Bl.a. förekommer flera ovanliga och rödlistade arter av lavar, som bl.a. stiftklotterlav (VU), bokvårtlav (NT), borkantlav (NT), oxtungsvamp (NT). I kärret finns större vattensalamander.

Där stiftklotterlav (VU) finns påträffas generellt ytterligare 10 rödlistade lavar

2.3.3 Kulturhistoriska bevarandevärden

I centrala delen finns ett område med fossil åkermark (1,6 hektar, som nyttjats från bronsåldern till nyare tid). Norr om vägen Agusa-Hörröd finns en grävd grop 3 meter i diameter och 0,5 meter djup (från stenåldern-nyare tid).

Karta med markerade fornlämningar

2.3.4 Intressen för friluftslivet

Skåneleden går igenom området. Området nyttjas även som närrekreationsområde för boende i Hörröd.

3 Planerad markanvändning och skötsel

3.1 Bevarandemål

Bevarandemålen är långsiktiga och det som gäller när området har gynnsam bevarandestatus. Det är viktigt att påpeka att de måste revideras allt eftersom ny kunskap kommer fram.

Bevarandemålen är angivna för respektive skötselområde nedan:

Ett övergripande bevarandemål för typiska arter i området är:

- Artrikedomen och arttätheten i områdets befintliga habitat ska bevaras och utvecklas.
- Förekomsten av rödlistade växt- och djurarter, som är knutna till området, ska bevaras och utvecklas, så att de kan förnygra sig i långsiktigt livskraftiga populationer.

3.2 Generella åtgärder

- Successiv omföring av granplantager och kalhyggen till flerskiktad ädellövskog som är rik på grova träd och död ved i bl.a. form av stående träd, högstubbar och lågor.
- Successiv gallring i befintlig ädellövskog i syfte att skapa en flerskiktad ädellövskog som är rik på grova träd och död ved bl.a. i form av stående träd, högstubbar och lågor, både solbelysta och skuggade. Höga grova solbelysta högstubbar har bäst förutsättning för att hysa flest rödlistade arter. Skapa röthål.
- Skapa undertryckta, senvuxna träd i synnerhet bokar.
- Plantering av bok, ek, avenbok och asp, kräver troligen inhängning mot vilt.
- Gallring i lövskogslundarna i syfte att gynna spärrgreniga träd och hasselbuskage.
- Gynna högrötsvegetation som, videört, älgört etc utmed fuktdrag.

- Underhåll av anläggningar för det rörliga friluftslivet

3.3 Skötselområden

Naturreseptatet består av 7 stycken skötselområden.

4 Mål och åtgärder för skötselområden

4.1 Skötselområde Naturskogsliknande ädellövskog, 1,7 hektar

4.1.1 Beskrivning: Ett mindre område som ligger uppe på en synnerligen välutvecklad getryggsås. Området delas av ett djupare grävt dike, kring vilket ett nytt naturtillstånd har uppkommit. I området förekommer en stor mängd död eller döende ved samt hålträd. Området är glest bevuxet och fältskiktet är välutvecklat med harsyra och gulplister.

Luckig miljö, med rikligt med död ved och hålträd

Den branta getryggsåsen har troligen medfört att det inte har bedrivits ekonomiskt skogsbruk i området

4.1.2 Bevarandemål:

- Flerskiktad ädellövskog bestående av främst bok med inslag av ek, hassel och tall.
- Antalet grova träd bör vara cirka 20 per hektar.
- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor ska vara riklig, ett riktvärde bör vara minst 40 kbm/ha.
- Gran ska ej förekomma inom skötselområdet.
- Området får vara mycket svårframkomligt, med undantag där lederna går.
- Skogsduva bör häcka årligen i området.

Bevarandemålet är uppnått

4.1.3 Skötselåtgärder:

- Fortsatt avverkning av uppkommande granar och lärkar samt eventuella främmande trädslag.

4.2 Skötselområde ädellövskog som ska övergå till naturskogsliknade ädellövskog, 31,7 hektar

4.2.1 Beskrivning:

Skogen består i princip enbart av bok, med sporadiska inslag av främst ek, hassel, en och tall. Generellt består området enbart av slutavverknings- och gallringsskiktet, inom vissa mindre områden finns två skikt. Åldern på träden, som står på ungefär halva skogsarealen uppgår till cirka 155 år, resterande bokar varierar mellan 20 till 65 år. I mycket begränsade områden finns bokplantor som understiger 10 år. Mängden högstubbar och lågor är begränsad, med undantag av där getryggsåsen har varit för brant för produktionsskogsbruk och i anslutning till skåneleden. Mängden död ved i Europeiska naturskogar ligger kring 100-130 kbm död ved/ha. Merparten av området är enbart täckt med multnade boklöv. Fläckvis växer bl.a. harsyra, gulplister och skogstjärnblomma. Området är ett viktigt födosöksområde för höstflyttande bergfink-bokfinsks flockar, nötväckor och nötskrikor.

Stora delar av området utgörs av bokskog av samma åldersklass, notera åsformationerna

4.2.2 Bevarandemål:

- Flerskiktad ädellövskog bestående av främst bok med inslag av ek, hassel och tall.
- Antalet grova träd bör vara cirka 20 per hektar.
- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor ska vara riklig, ett riktvärde bör vara minst 40 kbm/ha. Tillförseln av död ved ska ej överstiga tillväxten, cirka 6,5 kbm/ha och år.
- Gran ska ej förekomma inom skötselområdet.
- Området får vara mycket svårframkomligt, med undantag där lederna går.
- Skogsduva bör häcka årligen i området.

För att nå bevarandemålet behöver mängden död ved i olika former öka.

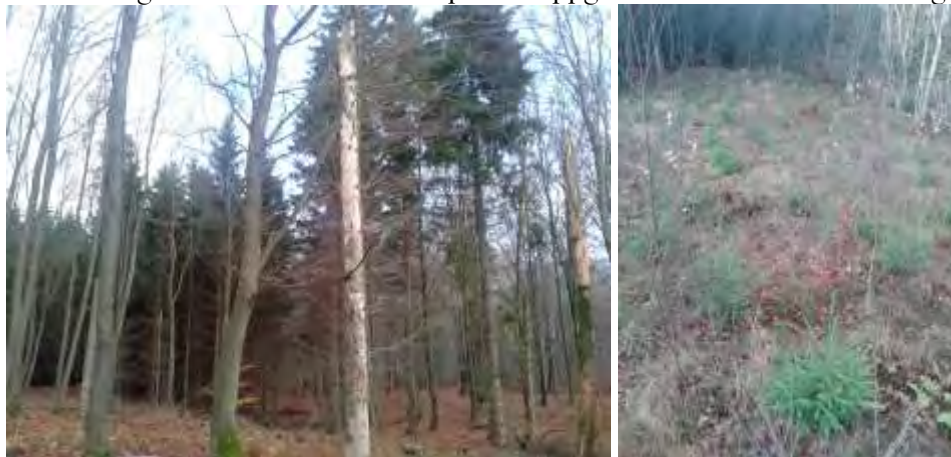
4.2.3 Skötselåtgärder:

- Borttagning av gran, får saluföras alternativt lämnas som död ved.
- Vid behov röjning och avverkning för att kunna uppnå bevarandemålen. Avverkningarna ska spridas i tid för att kontinuerligt skapa ny död ved, då bokved bryts ner på cirka 20 år.
- Inplantering av arter som lever i andra naturskogsliknade ädellövskogar i Södra Sverige får ske.

4.3 Skötselområde Restaureringsmark som ska övergå till naturskogsliknande ädellövskog, cirka 1 hektar

4.3.1 Beskrivning:

Skötselområdet består av fem mindre granplanteringar av olika ålder. Tre av dem är medtagna för att ge området en bra arrondering. En är medtagen för att granen står på en geologiskt intressant formation och det största området (0,5 hektar) är medtaget då det ligger som en isolerad ö inne i ädellövskogen. Skötselområdet ska på sikt uppgå i skötselområde naturskogsliknade ädellövskog.

Det stora granbeståndet som behöver tas ned

4.3.2 Bevarandemål:

- Samma som för naturskogsliknande ädellövskog, men med undantag att mängden björk och rönn bör vara hög under restaureringsfasen.

Bevarandemålet bedöms kunna vara uppnått om cirka 150 år.

4.3.3 Restaureringsåtgärder:

- Befintliga granproduktionsskogsmarker ska omföras till ädellövskog under en 10-års period. Bestånden bedöms vara så små och svaga att slutavverkning bör ske, utan föregående gallring eller efterföljande plantering.
- Om lövträd förekommer inom produktionsskogsmarkerna ska dessa träd värnas och framröjas.
- All avverkad gran får saluföras.
- Bränning i syfte att vitalisera marken efter slutavverkningen får ske.
- Skogsmaskiner får ej skada kulturlämningar, ex röjningsrösen. Markskador i övrigt ska begränsas så långt möjligt.

4.3.4 Skötselåtgärder: (påbörjas efter genomförd restaurering)

- Kontinuerlig röjning i det uppväxande trädbeståndet. Ek och andra lövträd ska prioriteras framför bok, som pga befintliga fröträd annars kommer att överta fullständigt.
- Fortsatt avverkning av uppkommande granar och lärkar samt eventuella främmande trädslag.

4.4 Skötselområde Lövskogslund, 3,6 hektar

4.4.1 Beskrivning:

Skötselområdet är uppdelat på två områden. Ett ligger norr om Hörröds kyrka och utgör en fin lundmiljö (2,8 hektar) och ett ligger i sydväst och utgörs av en betad ädellövskog (0,8 hektar), (det sistnämnda är medtaget här pga att området betas och kan på sikt utvecklas i riktning mot en lundmiljö). Norr om landsvägen mellan Hörröd och Agusa är åsryggen mycket välutvecklad. Av träden att döma och vad som framgår av äldre kartor har detta område varit betesmark under lång tid. Betesdjur uppehåller sig ibland i området, men pga krontäckningen är betesvärdet mycket ringa. I området växer många mycket grova spärrgreniga ekar. Floran är rik med bl.a. gulsippa, vårlök, storrams, kransrams, tandrot, liljekonvalj, ekorrbär, gulplister samt buskstjärnblomma Skåneleden går igenom området. Området är troligen synnerligen viktigt för födosökande fladdermöss, Flertalet av fladdermusarterna är beroende av glesa, luckiga skogar med gläntor för sitt födosök. Båda områdena betas med nötboskap.

Trängda ekar i behov av framröjning

4.4.2 Bevarandemål:

- Lövskogslund med spärrgreniga träd, främst av ek, avenbok, lönn, hägg och bok samt med ett buskskikt bestående av slån och hagtorn.
- Mängden död ved, i synnerhet av grov död ved, bör minst vara 20 kbm/ha.
- Gran ska ej förekomma inom skötselområdet.
- Skåneleden ska vara lättframkomlig.

4.4.3 Restaureringsåtgärder:

- Framröjning av spärrgreniga träd.
- Stammar överstigande 20 cm i diameter ska kvarlämnas som död ved. Ungefär 80% av övrigt avverkat material får utläggas inom andra för ändamålet lämpliga skötselområden. Avverkning ska ske under hösten-vintern.
- Avverkning av eventuella granar.

4.4.4 Skötselåtgärder: (påbörjas, med undantag av årligt bete, efter genomförd restaurering)

- Årligt bete.
- Kontinuerlig framröjning av spärrgreniga träd.

- Tillse att en trädförnygring av främst ek kan ske.
- Avverkning av eventuella granar.
- Allt avverkat material, bör ligga kvar i skötselområdet som död ved.

4.5 Skötselområde Lövsumpskog, cirka 7,4 hektar

4.5.1 Beskrivning:

Alluviala lövskogar (klibbal- och björksumpskogar) med höga naturvärden. Vattennivån varierar med nederbörden. I området finns ett 10-tal sumpskogsområden. Sumpskogarna ligger i svackorna utmed getryggsåsarna. Sumpskogarna har troligen en historik som sidvallsängar.

I området växer bl.a. gullpudra, bäckbräsa, smörblomma, sumpförgätmigej och bladvass.

Sumpskog med visst inslag av död ved

4.5.2 Bevarandemål:

- Sumpskogen lämnade i princip för friutveckling, med undantag av avverkning, röjning, ringbarkning av gran och andra främmande trädslag.

4.5.3 Restaureringsåtgärder:

- Igenläggning av dränerande diken.

4.5.4 Skötselåtgärder:

- Avverkning av uppkommande gran i övrigt inga åtgärder.

4.6 Skötselområde Kärr, cirka 1,7 hektar

4.6.1 Beskrivning:

Kärrmarken längs med getryggsåsarna. Vattenståndet fluktuerar kraftigt. Lämpliga miljöer för bl.a. svart stork. De mindre blöta delarna av kärren har troligen en historik som sidvallsängar. I området växer bl.a. bäckbräsa, smörblomma, sumpförgätmigej. I vattensamlingen finns större vattensalamander.

Vattenståndet fluktuerar kraftigt

Kärrmark som har bökats upp av vildsvin

4.6.2 Bevarandemål:

- Kärrmark lämnade för friutveckling,
- Större vattensalamander förekommer i en livskraftig population.

4.6.4 Skötselåtgärder:

- Vattenståndsfuktuationerna motverkar igenväxning med buskar och träd. Om/när uppgrundningen av löv etc omöjliggör en god livsmiljö för större vattensalamander får försiktig rensning ske.

4.7 Skötselområde Odlad mark 2,7 hektar

4.7.1 Beskrivning:

I samband med Naturvårdsverkets fastighetsförvärv medföljde fyra mindre odlade områden, vilka de senare åren nyttjats som vall. De ligger som på ett pärlband mellan skogen och vägen mellan Agusa-Hörröd. Dessa odlade områden bör ingå i naturreservatet av arronderingsskäl. Liksom de har ett värde ur landskapestetisk synvinkel, då gettyggsåsarna framträder tydligt för de förbipasserande på vägen om dessa områden inte tillåts växa igen. Därtill medför dem bryn som är viktiga för en mängd fåglar och insekter. Om utarrendering av marken för odling alternativt bete ej skulle vara möjlig synes det inte finnas något annat alternativ än att låta dessa marker återgå till skogsmark. Då det ej är försvarbart att avsätta skötselmedel, med befintliga begränsad medelstillgång, för dessa markers upprätthållande.

Öppen mark i anslutning till den allmänna vägen

4.7.2 Bevarandemål:

- Årligt odlad eller betad mark (alternativt uppgående i skötselområde, restaureringsmark som ska övergå till naturskogsliknande ädellövskog)

4.7.2 Skötselåtgärder:

- Plöjning för att anlägga ny vall, bedrivande av betesdrift. Inga kemiska bekämpningsmedel eller konstgödsel får användas, då dessa utgör ett hot mot områdets grundvattenkvalitet.

5 Friluftsliv och turism

5.1 Allmän inledning

Skåneleden går igenom området. Området nyttjas även som närrekreationsområde för boende i Hörröd.

5.2 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsutmärkning ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

5.3 Information

Informationstavlor om naturreservatet bör sättas upp vid parkeringsplatsen vid kyrkan.

5.4 Parkering

Antalet besökare bedöms inte öka i någon nämnvärd omfattning efter det att området förordnats som naturreservat. Överenskommelse bör slutas med kyrkan om att kunna få nyttja deras parkeringplats.

5.5 Vandringsleder

Skåneleden passerar rakt igenom området i huvudsak i nordöst-sydvästlig riktning.

5.6 Rastplats och eldstäder

Ett vindskydd bör iordningsställas utefter Skåneledens sträckning genom naturreservatet. Vid vindskyddet bör även en eldstad iordningställas. Förslag på vindskyddets lokalisering framgår av bilagan med anläggningar.

5.7 Renhållning och sanitära anordningar

Om vindskyddet blir välbesökt bör det övervägas att uppsättas ett torrdass eller motsvarande i anslutning till detta samt soptunnor.

6 Konsekvenser av klimatförändringarna

Den prognostiserade ökade nederbörds mängden (15%) framförallt vintertid, kan komma att gynna utvecklingen sumpskogarna i området. De befarade torrare somrarna kan dock motverka denna utveckling. Boks kogen kan komma att gynnas genom ett varmare klimat, men träd och fåltskikt kan likväl drabbas av omfattande torkskador med artförsvinnande som följd. Ett varmare klimat kommer att gynna spridning av invasiva arter till naturreservatet som slår ut den inhemska floran och faunan.

7 Jakt

Föreskriften A5 utgör ej hinder för jakträttsinnehavaren att hämta fällda älgar i samband med jakt, körskador ska minimeras och återställas så långt möjligt. Föreskrifterna C2 och C5 gäller ej för innehavare av jakträtten inom naturreservatet vid jakt och fångst av vilt i enlighet med jaktlagsstiftningens bestämmelser.

8 Tillsyn

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för området.

9 Dokumentation och uppföljning

9.1 Uppföljning av skötsel mål

Vart 10:e år:

Översyn av gränsmarkeringen.

Tillse att det inte förekommer invasiva träd- och buskarter inom naturreservatet.

Följa upp skalbaggsfaunans, lavars och mossornas utveckling i området, i synnerhet i de skötselområden som syftar till att skapa en naturskogsliknande ädellövskog.

En gång per år:

Att skyltarna är hela och rena samt aktuella.

Tillse att anordningar uppfyller sitt syfte.

Efter ev anläggande: Tillse att vindskyddet, bänkar och bord, toaletter och soptunnor är funktionsdugliga.

Beroende på nyttjandegrad och efter eventuellt anläggande:

Tömning av soptunnor och eventuellt torrdass.

Fylla på vedförråd.

Rensa rastplatsen från skräp.

Tömma eldstaden på kol.

9.2 Dokumentation av skötselåtgärder

Uppsättning och underhåll av gränsmarkering och skyltar.

Dokumentation ska ske av skötselåtgärder inom respektive skötselområde.
Iordningsställd och underhåll av anläggningar.

9.3 Uppföljning av kostnader

Förvaltaren ansvarar för detta.

10 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare vad gäller i planen angivna mål och riktlinjer för hävden. De åtgärder som anges i planen inom ramen för givna riktlinjer skall ses över om uppföljningen av kvalitetsmålen visar att en översyn är nödvändig eller i övrigt när det är påkallat.

11 Kostnader och finansiering

11.1 Ekonomisk utredning

Förvaltaren gör en ekonomisk utredning avseende kostnader och intäkter för förvaltningen.

11.2 Finansiering av förvaltningen

Förvaltaren ansvarar för (ev. bekostar):

- upprättande och revidering av skötselplan,
- utmärkning och underhåll av naturreservatets gränsutmärkning,
- tillverkning och underhåll av informationsskyltar (3 styck),
- genomförande av skötselområdenas mål,
- uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder,
- uppföljning av skalbaggsfaunans, lavars och mossors utveckling i området, i synnerhet i de skötselområden som syftar till att skapa en naturskogsliknande ädellövskog.
- tillsyn av naturreservatet,

Kommunen ansvarar för (ev. bekostar):

- att vindskyddsområdet (när detta blivit uppfört) är fritt från skräp,
- underhåll och tömning av toalett, soptunnor och eldstad (när dessa uppförts),

Anläggningar som bör uppföras men frågan om vem som bekostar och ansvarar för dem inte är slutligt löst:

- Vindskydd och toalett.

Förvaltaren kan genom skötselavtal överföra ansvaret för vissa av ovanstående punkter.

12 Prioritering av åtgärder och kostnadsansvar

	Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötselområde	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Markskötsel	Framröjning av spärrgreniga träd	Snarast	Lövskogslund	Förvaltaren	1	Åtgärderna görs motor-manuellt, inga skogsmaskiner
	Årligt bete		Lövskogslund	Markägaren	1	
	Avverka granbestånden	Inom 5 år	Restaureringsmark som ska övergå till naturskogsliknande ädellövskog	Förvaltaren	2	Inga markskador får uppkomma
	Öppna luckor, skapa död ved	Snarast	Ädellövskog som ska övergå till naturskogsliknande ädellövskog	Förvaltaren	2	Åtgärderna görs motor-manuellt, inga skogsmaskiner
	Röjning av gran	Löpande	Hela området	Förvaltaren	3	Motor-manuellt

13 Rödlistade arter enligt Artdatabanken 2010

RE	CR	EN	VU	NT	LC
Nationellt utdöd	Akut hotad	Starkt hotad	Sårbar	Nära hotad	Livskraftig

Art Kategori Funnen år Fyndplats

Lavar:

Stiftklotterlav, <i>Opegrapha vermicellifera</i>	VU	2009
Bokvårtlav, <i>Pyrenula nitida</i>	NT	2009
Lunglav, <i>Lobaria pulmonaria</i>	NT	2009
Bokkantlav, <i>Lecanora glabrata</i>	NT	2009
Rosa lundlav		

Svampar:

Koralltaggsvamp, <i>Hericium coralloides</i>	NT	2004
Oxtungsvamp	NT	2009

Insekter:

Enbandad brunbagge,	NT
---------------------	----

Några övriga arter av intresse

Gammelgranslav, <i>Lecanactis abietina</i>	2004
Havstulpanlav, <i>Thelotrema lepadinum</i>	2009
Platt fjädermossa, <i>Neckera complanata</i>	2009
Rostfläck, <i>Arthonia vinosa</i>	1996
Guldlockmossa, <i>Homalothecium sericeum</i>	2014
Större vattensalamander, <i>Triturus cristatus</i>	

Fågelarter enligt EU:s fågeldirektiv bilaga 1, för vilka särskilda skyddsområden skall avsättas och förekommer eller förväntas förekomma efter restaurering:

Art	kod	förekomstform
Röd glada, <i>Milvus milvus</i>	(A074)	födosökande
Spillkråka, <i>Dryocopus martius</i>	(A236)	födosökande (vintertida)

14 Källor

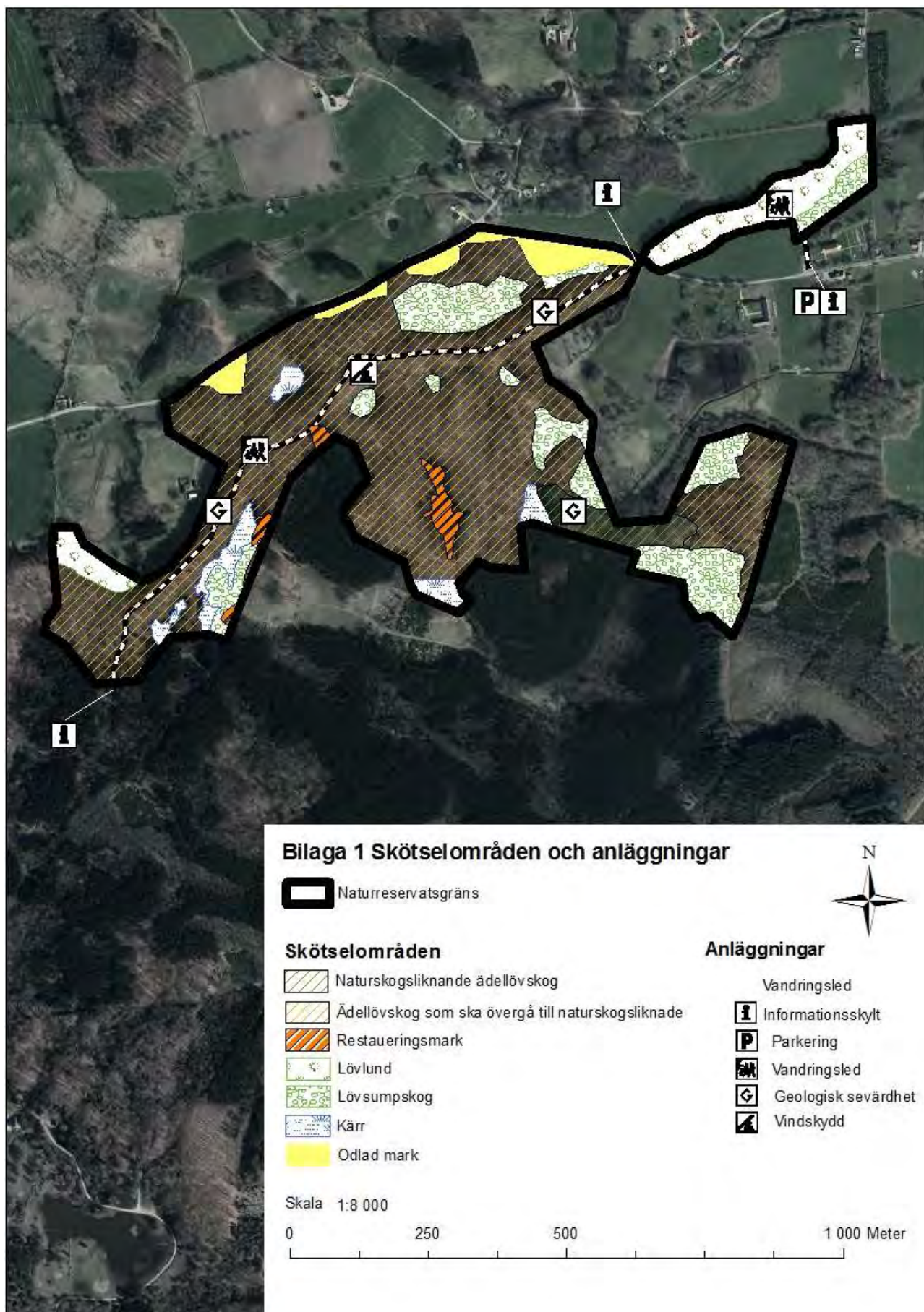
14.1 Litteratur

- Strategi för formellt skydd av skog i Skåne län, Länsstyrelsen i Skåne län, rapport 2006:14
- Fakta skog 1, 2008, SLU, Gunnar Isacson, Jörg Brunet
- Fakta skog 12, 2008 SLU, Örjan Fritz
- Artportalen www.artportalen.se
- Artdatabankens artfaktablad <http://www.artdata.slu.se>
- Kulturmiljöprogram för Skåne, Kulturmiljöprogram för Skåne 2006, Länsstyrelsen i Skåne län
- Värdeutlåtanden från 2012 och 2014, Värderingsbyrån

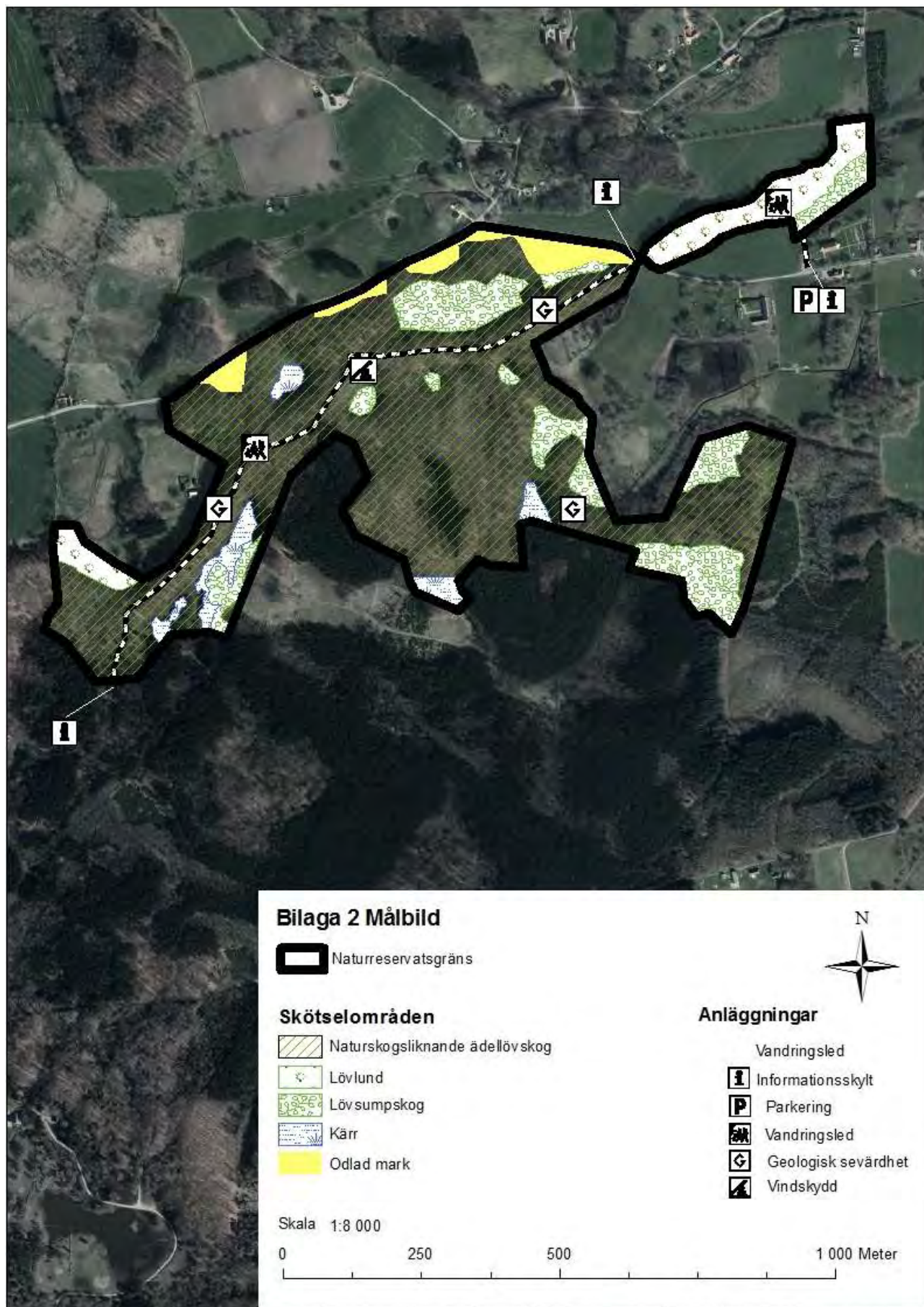
14.2 Kartor

- Karta från 1784, avmätning på inägor, 1-46-11 19, Lantmäteristyrelsens arkiv
- Ekonomiska kartan från 1926-34, Hörröd-Långaröd J112-3-75, Rikets allmänna kartverks arkiv
- Enskifte 1814, 1-46-11 19, Lantmäteristyrelsens arkiv
- Flygbild från 1940, Lunds universitet
- Övriga kartor och bakgrundskartor, Lantmäteriet. © Geodatasamverkan

BILAGA 1 Skötselområden och anläggningar

BILAGA 2 Målbild

BILAGA 3 Naturtyper enligt Natura 2000

Naturtyper för kartan

Natura 2000-naturtyper

- 6410 - Fuktängar med blåttäl eller starr
- 9080 - Lövsumpskog
- 9110 - Näringsfattig bokskog
- 9130 - Näringsrik bokskog
- 9160 - Näringsrik ekskog

Ej naturtyper

- 902 - Granskog (>70% gran)
- 906 - Triviallövskog (>70% triviallöv)
- 907 - Ädellövskog (>70% löv och >50% ädellöv)
- 909 - Lövsumpskog
- 4000 - Ris-, gräshedar och videbuskmarker
- 6000 - Gräsmarker, substratdominerade gräsmarker och alluviala narker nedanför barrskogsgåränsen
- 6910 - Öppen kultiverad gräsmark
- 6911 - Öppen kultiverad betesmark

Naturreservatet Hörrödsåsen i Kristianstad kommun omfattar ett fantastiskt åslandskap, med välutvecklade getryggsåsar, parallellåsar och dödisgropar. Merparten av området är klätt med ädellövsskog. Norr om Hörröds kyrka finns en lövlund med bl.a. grova gamla ekar.

Naturreservatet har stor betydelse som närreklamationsområde för boenden kring Hörröd och för vandrare längs skåneleden.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturreservat och upprätta skötselplaner.

Skötselplanen innehåller syftet med reservatet, en markhistorisk beskrivning samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller också information om friluftsliv, samt om hur en framtida uppföljning av området är tänkt att ske.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane

Kontaktperson
Miljöavdelningen
Johan Johnmark
010-22 41 411
johan.johnmark@lansstyrelsen.se

Inkomna yttranden och länsstyrelsens bemötande

Skogsstyrelsen: Har inget att erinra.

Havs- och vattenmyndigheten: Tillstyrker förslaget.

E.ON Elnät Sverige AB: Skriver bl.a. att de har två luftledningar i den nordöstra delen av reservatet en 10 respektive 20 kV. Under A7 står det att det är förbjudet att: "...nysätta tryckimpregnerat material". De yrkar på att byte av våra stolpar till luftledning undantas från detta förbud. De tolkar dessa som att bestämmelserna inte skall utgöra hinder för normalt skötsel och underhåll av vårt befintliga elnät i området (enligt Elsäkerhetsverkets Starkströmsföreskrifter ELSÄK-FS 2008:3, inklusive ändringar i ELSÄK-FS 2010:3). Normalt underhåll innebär dels att vårt planerade regelbundna framtida skogliga underhåll av ledningsgatan t ex röjning och fällning av farliga kantträd accepteras. Dels att vid behov kunna byta stolpar och lina, vilket innebär att maskiner kan behöva köra utanför vägar till/från och i ledningsgatan.

Reparationsåtgärder på en kraftledning kan vara av akut karaktär. Avbrott kan innebära påtaglig påverkan på människors säkerhet och välbefinnande och måste därför åtgärdas omedelbart. Vid sådana tillfällen är ett samrådsförfarande inte lämpligt. De önskar att samråd helt skall undantas när arbete för akuta åtgärder på nätanläggningar görs.

Om parkering, skyltar eller byggnader anordnas under eller i närhet av våra ledningar så måste vi kontaktas för eventuell anpassning av dessa. Om träd avverkas invid eller under våra kraftledningar gäller särskilda bestämmelser. Innan arbete i ledningsområdet påbörjas ska ledningsbevakning beställas via E.ONs kundsupport. De förutsätter att befintliga anläggningar kan vara kvar i nuvarande läge samt att vi inte drabbas av några kostnader i samband med bildandet av naturreservat.

Länsstyrelsen: Har lagt till undantag från föreskriften A7 att det ej gäller nysätta tryckimpregnerade stolpar för luftledningsändamål. Länsstyrelsen erinrar att vid akut underhållsåtgärd kan samråd ske sedan arbetet inletts.

Lunds Botaniska Förening: Det är med stor glädje vi ser att Hörrödsåsen med sin rika och värdefulla flora föreslås bli avsatt som naturreservat. I området finns avsevärda arealer med artrik lövskog med kärlväxter som gulsippa, gulplister, storrams, kransrams och buskstjärnblomma som visar på en skyddsvärd miljö. Även lav-, svamp- och mossfloran är väldokumenterad och mycket värdefull. Vi vill stödja förslaget som syftar till att ersätta granskog med lövskog och att viss gallring sker för att skapa luckor och gläntor. Detta är viktigt för att många ädellövskogsarter ska kunna gro och öka i området. Förekomsten av gamla träd och död ved utgör ett viktigt habitat, inte minst för många lavar. Det är även glädjande att Hörrödsåsen gränsar till Verkeåns naturreservat och därför kommer att bli en naturlig fortsättning på detta mycket värdefulla reservat.

Rent generellt tycker föreningen att remissupplagan till bildandet av naturreservatet är välskriven och väl genomtänkt med oftast realistiska och angelägna mål och åtgärder.

Puggehatten - Skånes Mykologiska Förening: Det är med glädje Puggehatten noterar att området Hörrödsåsen föreslås skyddas som naturreservat och få en detaljerad skötselplan. Det är ett ambitiöst och, vad vi kan bedöma, i huvudsak väl genomtänkt och genomarbetat förslag.

De skriver bl.a. att området är mykologiskt utforskat men då det har dokumenterat lång skogskontinuitet och partier med naturskogskaraktär, med förhållandevis mycket grov och död ved, är potentialen mycket stor för förekomst av ytterligare vedväxande rödlistade och sällsynta svampar. Kombinationen av ovanstående och områdets topografiskt och näringsmässigt väldigt varierande förhållanden, gör att sannolikheten är hög även för förekomst av rödlistade och sällsynta mykorrhizasvampar.

Med tanke på ovanstående vill vi peka på att behovet av en detaljerad svampinventering är stort. Att Hörrödsåsen är ett Natura 2000-område gör detta än mer angeläget.

Puggehatten har i övrigt följande synpunkter på

Föreskrifterna

Skrivningen gällande svampar under punkt C3 omöjliggör dessvärre en undersökning av områdets vedsvampsfunga, även om föreningen rent principiellt instämmer i inskränkningen. Många svampar kan inte identifieras säkert i fält och Puggehatten föreslår därför en skrivning liknande den i punkt C6. Kanske något i stil med "För

artbestämningsändamål får dock enstaka exemplar (fruktkroppar?) insamlas under förutsättning att det inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna." Detta bör då även gälla för lavar och mossor som ofta inte heller kan identifieras säkert i fält.

En skrivning likt denna menar vi bör vara den som gäller generellt i dessa sammanhang för att underlätta kunskapsinsamlandet och minimera byråkratin.

Då terrängcyklandet ökat markant på senare år och detta på sina håll vållat både markskador och störningar för övrigt friluftsliv, bör ett uttryckligt förbud mot cykling inom reservatet övervägas. Alternativt kan tillåtna cykelleder anges.

Skötselplanen

Vad vi kan bedöma så bör föreslagna mål för markanvändning och skötsel samt föreslagna åtgärder under avsnitt 3 och 4 ha goda utsikter att på lång sikt resultera i att syftet med reservatet uppfylls.

Avsnitt 5.4 – Den föreslagna P-platsen i anslutning till Hörröds kyrka är i sig utmärkt, men då den ligger i områdets nordostligaste hörn menar vi att den bör kompletteras med en något mer centralt placerad. En tänkbar plats finns i norra kanten av området längs med Hörröds-Agusa-vägen. Vid en skogsväg här finns en utvidgning som enkelt skulle kunna markeras som parkeringsplats. Ungefärliga SWEREF99-koordinater är 6181700, 438741. Om det inte är görligt bör en eventuell vägbom placeras efter denna plats.

Avsnitt 9.1 – Uppföljning av skötsel mål. Under "Vart 10:e år" bör skrivningen om uppföljning av skalbaggsfaunans, lavars och mossors utveckling i området kompletteras med (ved)-svampar. Förutsättningen är dock att en dokumentation av dagens situation sker snarast!

Länsstyrelsen: Gällande eventuellt undantag från C3 vill Länsstyrelsen erinra om möjligheten att ansöka om dispens. Antalet fruktkroppar är ännu så länge tämligen fåtaliga i området. Flera personers insamling kan leda till oönskad skada på områdets naturvärden.

Cykling sker ännu så länge i en sådan låg omfattning att länsstyrelsen inte finns skäl att reglera den.

I dagsläget prioriterar länsstyrelsen inte att anlägga fler parkeringsplatser i området.

Länsstyrelsen instämmer med att det vore intressant av en dokumentation av dagens situation, dock kan länsstyrelsen inte prioritera att bekosta denna dokumentation.

Yttranden som inkommit efter remisstidens utgång

SGU: Betonar att Hörrödsåsen är en av östra Skånes störst och mest välbevarade åsar med mycket stora geovetenskapliga bevarandevärden. Den är också en geologiskt intressant lokal.

Kontaktperson

Miljöavdelningen

Johan Johnmark

010-22 41 411

johan.johnmark@lansstyrelsen.se

HUR MAN ÖVERKLAGAR TILL REGERINGEN

Om Ni vill överklaga Länsstyrelsens beslut skall Ni skriva till Regeringen, Miljödepartementet. **Överklagandet skall dock skickas till Länsstyrelsen i Skåne län, 205 15 Malmö.**

Av överklagandet skall framgå vilket beslut Ni överklagar (ange diarienummer) och hur Ni vill att beslutet skall ändras. Ni bör också tala om varför Ni anser att beslutet skall ändras.

Skrivelsen skall undertecknas. Uppge även adress och telefonnummer. Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er uppfattning så bör Ni skicka med detta.

Länsstyrelsen måste ha fått Ert överklagande **senast den 15 maj 2015** annars kan överklagandet inte tas upp till prövning.

Behöver Ni veta mer om hur Ni skall göra kan Ni kontakta Länsstyrelsen, tel 010-224 10 00 (växel).